

Ulko- ja tienvarsimainosten sijoittaminen Pihtiputaan kunnassa

1 LÄHTÖKOHDAT JA LUPAKÄYTÄNNÖT

Pihtiputaan kunta suhtautuu myönteisesti kunnan alueella tapahtuvaan tienvarsimainontaan. Tienvarsimainostamisen lähtökohdat on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa, järjestyslaissa, maantielaisissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräyksessä tievarsimainonnasta ja -ilmoittelusta (7.11.2019).

Ympäristön soveltuvuuden ja tiellä liikkujan turvallisuuden kannalta mainostaminen ei ole kaikkialla mahdollista. Kaava-alueella kunnan hoidossa olevalle kadulle ensisijaisesti nähtäväksi tarkoitettu mainos on tienvarsimainos ja se tarvitsee aina Pihtiputaan kunnan rakennusvalvonnan myöntämän toimenpideluvan. Rakennuksissa tapahtuvan liiketoiminnan myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteiden katsotaan olevan ulkomainoksia ja niiden asentamisesta ja käytöstä on ohjeistettu Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen rakennusjärjestyksessä.

Maantien käyttäjille suunnattu mainos tai ilmoitus tulee maantielain 52 §:n mukaan sijoittaa ja laatia niin, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta, ei aiheuta haittaa tienpidolle ja että se sopeutuu mahdollisimman hyvin ympäristöön. Mainoksia ei saa sijoittaa maantien tiealueelle tai asemakaavoitetulla alueella maantien liikennealueelle. Maantien suoja- ja näkemäalueelle sijoittaminen on mahdollista tietyin ehdoin. Tienvarsimainokseksi luetaan lisäksi tonteille asennettavia tai rakennuksiin kiinnitettäviä mainoksia, jotka on tarkoitettu maantien käyttäjien nähtäväksi. Tievarsimainoksen hakijana voi toimia mikä tahansa yritys tai taho. Maantien käyttäjille tarkoitettujen mainosten sijoittamisilmoitus tehdään sähköisellä ilmoituslomakkeella Pirkanmaan ELY-keskuksen kirjaamoon. Ilmoituksen johdosta tehdään maksullinen päätös 30 päivän kuluessa ilmoituksen jättämisestä.

Asemakaavoitetulle alueelle liikennealueen ulkopuolelle sijoitettavasta tienvarsimainoksesta tulee pyytää lausunto Pirkanmaan ELY-keskukselta. ELY-keskus arvioi mainostelineen sijoituspaikkaa ja mainoksen ulkoasua liikenneturvallisuuden näkökulmasta ja lausuu asiasta naapurina maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Lausuntopyyntöön tulee aina liittää:

- ote asemakaavasta
- kartta, josta ilmenee mainoksen suunniteltu sijaintipaikka sekä sijoittuminen ja suuntaus maantiehen nähden sekä
- kuva tai kuvaus mainoksen ominaisuuksista (esimerkiksi materiaali, koko, valaistus)

2 TAVOITTEET

Ulko- ja tievarsimainosten sijoittaminen -ohjeen keskeisenä tavoitteena on varmistaa mainoslaitteen soveltuvuus lähiympäristönsä ja parantaa tielläliikkujien liikenneturvallisuutta, erityisesti niiden näkökulmasta, joilla ei ikänsä tai jonkin muun syyn vuoksi ole samoja edellytyksiä suoriutua liikenteessä kuin esimerkiksi valtaosalla työssäkäyvää väestöä. Tärkeitä tavoitteita ovat myös hyvän kuntakuvan, asuinviihtyvyyden sekä mainostaulujen yleisen soveltuvuuden varmistaminen kyseiseen ympäristöön.

3 LUPAPROSESSI

Rakennuksiin kytkeytyvien ulkomainosten asettamista Pihtiputaan kunnan alueella säätelee Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen rakennusjärjestys. Tienvarsimainokselle vaaditaan puolestaan aina rakennusvalvonnan myöntämä toimenpidelupa. Maanteiden osalta asemakaava-alueen liikennealueella ja asemakaava-alueen ulkopuolella noudatetaan maantielakia ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräystä tievarsimainonnasta ja -ilmoittelusta (7.11.2019).

Toimenpideluvan mukaisia tienvarsimainoksia myönnetään vain liitteessä 1 esitetyille mainoksille sallituille alueille. Jos tontilla tai rakennuksessa olevassa mainoslaitteessa mainostetaan muuta kuin ko. tontilla tapahtuvaa liiketoimintaa, on kyseessä tienvarsimainos, johon sovelletaan samoja lupaehtoja kuin tienvarsimainoslaitteille.

Ilmoituksen tai luvan käsittelyt ovat aina maksullisia. Tienvarsimainosta koskevan ilmoituksen tai toimenpidelupapäätöksen hinta määräytyy Pihtiputaan kunnan voimassa olevan lupakäsittelyhinnaston mukaisesti.

Luvan saaneesta tienvarsimainoksesta peritään kunnan omistamilla maa-alueilla yleisen vuokratason mukainen vuokra, ellei mainosta koskevassa sopimuksessa muutoin sovita. Yksityisen maanomistajan maalle toteutettavien mainosten vuokrahinnoista sopivat maanomistaja ja mainoksen toteuttaja keskenään. Nelostien varren vuokrahinnat kunnan maa-alueilla vaihtelevat kohteen mukaan. Keskusta-alueen valaisinpylväisiin sijoitettavissa mainoksissa vuokrahinta on tätä ohjetta kirjoitettaessa 3 euroa mainostelineeltä vuodessa, mikä vastaa esimerkiksi Viitasaarella käytössä olevaa hinnoittelua. Hinnastoa voidaan päivittää jatkossa yleisen kustannustason mukaisesti.

4 ULKO- JA TIENVARSIMAINOKSEN LUPAEHDOT

4.1 Yleiset lupaehdot

Tienvarsimainostaulujen pystyttäminen ja käyttöönotto kunnan tai yksityisen maanomistajan maalle edellyttävät aina rakennusvalvonnan myöntämän toimenpideluvan, joka myönnetään toistaiseksi voimassa olevana. Maantien varrella mainostaulujen lupaviranomainen on ELY-keskus. Mainostaulusta täytetään sähköinen ”ilmoitus tienvarsimainoksen sijoittamisesta” -lomake internetissä Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Maantien varrella tienvarsimainoksen ilmoituksen tekijä vastaa kustannuksellaan ilmoitusajan päätyttyä mainoslaitteidensa poistamisesta ja kohteiden saattamisesta ennen lupa-aikaa vallinneeseen kuntoon, ellei ilmoitusta uusita. Aika, jonka mainos tai ilmoitus saa olla ilmoitetussa paikassaan, on 10 vuotta, jollei tienpitoviranomainen määrää tätä lyhempää aikaa. Olemassa oleva tienvarsimainos vaatii aina uuden ilmoituksen, jos se halutaan muuttaa digitaaliseksi mainostauluksi.

Tienvarsimainokset tulee toteuttaa asemakaava-alueen ulkopuolella Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräysten mukaisesti. Myös asemakaava-alueella on noudatettava samoja määräyksiä, mutta rakennusvalvonta voi asettaa mainoslaitteelle tarkentavia määräyksiä mainoksen sijoittamispaikasta johtuvista syistä.

Toimenpidelupapäätöksellä myönnettyjen mainostaulujen käyttöönotto edellyttää Pihtiputaan kunnan suorittamaa loppukatselmusta. Katselmuksella varmistetaan, että mainostaulut ja ympäristö

rakennetaan lupaehtojen mukaiseen paikkaan ja laatutasoon. Luvanhakijan tulee nimetä yhteyshenkilö yhteystietoineen, joka vastaa esitettävien mainosten lupaehtojen noudattamisesta. Tienvarsimainoksen toimenpidelupaa ei saa siirtää toiselle taholle, yhtiölle, seuralle tai henkilölle ilman Pihtiputaan kunnan suostumusta.

Luvanhaltija vastaa siitä, että mainokset ovat hyvien tapojen ja eettisten säännösten mukaisia. Luvanhaltija on myös velvollinen siirtämään Pihtiputaan kunnan tai ELY-keskuksen niin vaatiessa korvauksetta mainoslaitteensa sille osoitetulle uudelle paikalle.

4.2 Sijoittaminen

Pihtiputaan kunnan alueelle on määritelty tie- ja katualueet, joihin tievarsimainos on mahdollista liikenneturvallisesti pystyttää. Sallituille alueille voidaan mainostauluille tapauskohtaisesti harkiten myöntää toimenpidelupa yleisiä lupaehtoja soveltaen. Mainoksen tarkan sijainnin määrittäminen vaatii maastokatselmuksen toimenpidelupahakemuksen yhteydessä. Mainoslaitetta ei saa sijoittaa valaisemattomaan tie-, katu- tai pihaympäristöön. Alueet, joissa mainostaminen lähtökohtaisesti sallitaan, on esitetty liitteessä 1. Huomioitavaa on, että rakennuksessa tai tontilla tapahtuvaa ilmoittelua paikalla harjoitettavasta toiminnasta ja siellä myytävistä tuotteista ei lueta tienvarsimainokseksi, joten se ei vaadi ELY:lle ilmoitusmenettelyä. Maanteiden osalta Traficom määryksiä mainoksista tulee joka tapauksessa noudattaa.

Rakennusperinnöltään, kulttuuriympäristöltään, taajamakuvaltaan (esim. historialliset rakennukset, maamerkit), maisemaltaan (esim. puistot, patsaat) tai luonnonympäristöltään arvokkaat alueet eivät sovellu mainoksille. Mainostauluista ei saa myöskään aiheutua esteettistä haittaa rakennetussa ympäristössä. Mainoslaitteen sijaintipaikka minimietäisyyksineen tarkistetaan em. tekijöiden osalta lupakäsittelyn yhteydessä. Tienvarsimainoksen sijoittamisessa maantien tai kadun varteen tulee ottaa huomioon lisäksi seuraavat yleisperiaatteet:

- Mainoksen tulee näkyä tienkäyttäjälle kokonaan
- Mainos ei saa sijaita suojatien, liikennevalojen, muuttuvan opasteen tai tiedotustaulun tai liikennemerkkin lähellä etu- tai takapuolella heikentäen niiden havaitsemista
- Mainos ei saa peittää välttämätöntä vapaata näkemää liittymässä, kaarteessa ja tien kohdassa, jossa on esim. kevyttä liikennettä
- Mainosta ei saa asettaa liittymäalueelle, mukaan lukien eritasoliittymien rampit ja ramppien sisällä olevat alueet sekä kiertoliittymien alueet
- Mainosta ei saa asettaa tien poikkileikkauksen muutoskohdalle, eikä niistä kertovien tiedotustaulujen läheisyyteen
- Mainosta ei saa asettaa valaisemattomalle tieosuudelle, jos mainos on itsevalaiseva
- Mainosta ei saa asettaa tunnelin sisäseinämiin, tunnelin läheisyyteen tai tien siltarakenteisiin
- Mainoksen läheisyydessä ei saa olla muita "katseen vangitsijoita" (esim. ympäristöaidetta, maisemakohteita, historiallisia rakennuksia)
- Mainosta ei saa sijoittaa siten, että se aiheuttaa häiriötä tai selkeää esteettistä haittaa
- Mainokselle tulee olla järjestetty huoltotieyhteys
- Mainosta ei saa asettaa varoitusmerkkien vaikutusalueelle
- Mainos tulee sijoittaa sellaiselle etäisyydelle maantiestä tai kadusta, että se kaatuessaan tie- tai katualueelle päin jää vähintään 10 metrin päähän tiealueen tai kadun reunasta

4.3 Mainoksen sisältö

Tienvarsimainoksen ulkoasun vaatimukset perustuvat tielläliikkujan nopeaan ja erittäin rajalliseen kykyyn havaita ja tunnistaa liikennetapahtumien ulkopuolisia tilanteita. Tutkimusten mukaan autoilijalla on käytännössä mahdollista noin 1 – 2 sekuntia kerrallaan kiinnittää huomiota muualle kuin liikennetapahtumiin. Mainoksen vaihtumisnopeuteen, selkeyteen ja yksinkertaisuuteen tulee näin ollen kiinnittää erityistä huomiota.

Tienvarsimainoksissa käytettävien tekstien ja kuvien värit, määrät ja muodot tulee olla sellaisia, että tienkäyttäjän on helppo omaksua ne nopeasti. Mainosten sisällössä ei saa esiintyä osioita, jotka ovat tulkittavissa viralliseksi liikennemeriksi tai tienpitäjän asettamaksi tiedotustauluksi. Muuten kunta ei rajoita mainosten sisältöä. Mainosten sisältö voi näin ollen koskea kaikkia mainostettavia tuotteita tai kulutustavaroita yleisten hyvien tapojen ja eettisten säännösten mukaan. Maanteiden varrella mainostauluissa noudatetaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräystä tienvarsimainonnasta ja-ilmoittelusta.

4.4 Valaistus ja kirkkaustaso

Tienvarsimainokset tulee valaista, mikäli ne eivät ole itsevalaisevia tai kiinteän valaisimen yhteydessä. Digitaalisten mainostaulujen tulee olla ympäristön valoisuuden mukaan automaattisesti kirkkauttaan säätäviä. Jos mainostauluun tulee vika, on toimiin ryhdyttävä välittömästi. Vika tulee korjata kahden päivän sisällä.

4.5 Muut tekniset vaatimukset

Mainoskehiksen tulee olla asiaankuuluvasti rakennettu ja kiinteästi maastoon perustettu tai rakennukseen kiinnitetty. Mainospinta on kiinnitettävä huolellisesti rakenteeseen. Kaava-alueella mainostaulun koon tulee sopia esteettisesti ympäröivään taajamakuvaan ja mainostaulun koko ei saa olla ristiriidassa sijoittamiselle määritettyjen yleisperiaatteiden kanssa. Maanteiden varsilla mainostaulun ja ilmoituksen maksimikoko on määritetty Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräyksessä tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta.

5 LUPAEHTOJEN KONTROLLOINTI JA SANKTIOMENETTELY

Pihtiputaan kunta kontrolloi toimenpideluvalla myönnettyjen tienvarsimainosten lupaehtoja. Mikäli toimenpideluvan lupaehtoja ei noudateta, voi luvanmyöntäjä huomauttaa luvan saajaa kirjallisesti. Mikäli huomautuksesta huolimatta lupaehtoja ei noudateta, tekee luvanmyöntäjä luvansaajalle selvityspyynnön. Jos selvitystä ei tehdä, tekee luvanmyöntäjä uhkasakkovaatimuksen. Jos uhkasakko laiminlyödään, irtisanoo luvanmyöntäjä mainoksen toimenpideluvan yhden (1) kuukauden kuluessa ja luvanmyöntäjä voi poistaa mainostaulut luvansaajan kustannuksella.

LIITTEET

Liite 1. Tienvarsimainoksille sallitut tie- ja katujaksot Pihtiputaan kunnan alueella

LIITE 1. Tienvarsimainoksille sallitut tie- ja katujaksot Pihtiputaan kunnan alueella

